

در این سرفصل همچنین می خوانید:

۵۶ جنگ زمین و آب

۶۱ آیا آمریکا هنوز هم ابرقدرت است؟

۶۲ آسیب پذیر

۶۳ تحولات عمده جهان

۶۳ طرح ماه

دلایل افت دلار

پول ضعیف

مقدار بیشتری نفت مصرف می کند. لذا افزایش هزینه های سوخت بر رشد اقتصادی این کشور تأثیر منفی گذاشته و دلار را ضعیف می کند. در این میان، مصرف کنندگان آمریکایی حتی در معرض خطر بیشتری قرار دارند، زیرا دریافت مالیات های کمتر از سوخت، تفاوت قیمت فروش و هزینه تأمین آن را کاهش داده است. به همین دلیل، ریسک پذیری تغییرات قیمت، کمتر و دست دولت برای بازی کردن با قیمت ها، بسته تر خواهد شد. به موازات، در این شرایط، مصرف دلارهای نفتی کمکی به تقویت دلار در مقابل یورو نمی کند، زیرا کشورهای نفت خیز بیشتر دوست دارند از اروپا کالا وارد کنند، تا از آمریکا.

در مجموع می توان گفت قیمت های بالای نفت، اقتصاد ضعیف و بازار مالی آشفته همگی دست به دست هم داده اند و موجب تضعیف دلار شده اند. البته این نکته را نباید از نظر دور داشت که زیرساخت های اقتصادی آمریکا آنقدرها هم ضعیف نیستند. به علاوه، هم اکنون بازار مسکن این کشور حالت بحرانی گذشته را ندارد، لذا نمی توان تنها با تکیه بر آنها، ضعف دلار را توجیه کرد.

استفان جن، یکی از کارشناسان مؤسسه مورگان استنلی معتقد است: نگرانی ها و نیروهای قدرتمند دیگری باعث کاهش ارزش دلار شده اند که یکی از آنها، ترس از کاهش ذخایر دلاری بانک های مرکزی کشورهای آسیایی است.

همچنین تحقیقات و نظرسنجی مؤسسه مریل لینچ نشان می دهند که مدیران مالی جهان نیز در مورد چشم انداز دلار در ۵ سال آینده خوشبین نیستند. لذا اغلب آنها از تمایل شان برای کاهش سهم دلار در ترکیب سبد ارزی خود خبر داده اند.

چرا در ماه های اخیر، دلار به شدت ضعیف و کم توان شده است؟

رشد اقتصادی منطقه یورو، انگلیس، استرالیا و کانادا خواهد بود. بدین ترتیب، رشد اقتصادی پایین آمریکا که یکی از دلایل آن، رکورد بازار مسکن این کشور می باشد، موجب کاهش ارزش دلار شده است.

از سوی دیگر، حتی قیمت های بالای نفت هم به کمک دلار نیامده اند. پل رابینسون، اقتصاددان مؤسسه بارکلیز کینتال، معتقد است دلار در هنگام افزایش قیمت های نفت، بدترین بازیگر صحنه ارزهای معتبر دنیا می باشد. اگر بخواهیم این موضوع را بیشتر باز کنیم، باید گفت آمریکا در مقایسه با سایر کشورهای ثروتمند جهان، به ازای هر واحد تولید،

لندن هیچ وقت مقصدی ارزان برای گردشگران نبوده است. اما آمریکایی هایی که در این تابستان به پایتخت انگلیس سفر کردند، کمی زودتر از معمول جیب هایشان خالی شد، چراکه امروز ارزش دلار در برابر یوند انگلیس بسیار کمتر از گذشته است. در روز ۲۳ ژوئن سال جاری، هر پوند با ۲/۰۶ دلار معامله شد که این نسبت از سال ۱۹۸۱ بدین سو بی سابقه می باشد.

البته برای توریست های آمریکایی، پاریس مقصد ارزان تری است. این در حالی است که هم اکنون ارزش دلار در برابر یورو نیز به پایین ترین سطح برابری خود از سال ۱۹۹۹ - یعنی سال تولد یورو - بدین سو رسیده است. در حال حاضر هر یورو با ۱/۳۸ دلار معامله می شود.

گفتنی است، فدرال رزرو آمریکا، ارزش دلار را با سبدهی متشکل از ۷ واحد پولی معتبر دنیا سنجیده و قیمت واقعی دلار را مشخص می کند. این شاخص در ماه های اخیر به پایین ترین سطح خود رسیده است.

اما چرا دلار اینقدر ضعیف شده است؟ مطمئناً یکی از دلایل آن، ضعف اقتصاد آمریکا می باشد. بر اساس پیش بینی های واحد اطلاعات اکونومیست (EIU)، نرخ رشد محصول ناخالص داخلی (GDP) آمریکا در سال جاری میلادی کمتر از

تأثیر دلار ضعیف بر کسری تجاری

بیشتر اقتصاددانان آمریکا از کاهش ارزش دلار استقبال می‌کنند، زیرا این امر با ارزان‌تر کردن صادرات و افزایش تمایل برای واردات کالا از آمریکا، کسری تراز تجاری بسیار بالای این کشور را کاهش می‌دهد. البته این وضعیت هم‌اکنون برقرار بوده و در پنج ماهه نخست سال جاری میلادی، بر اثر کاهش ارزش دلار، کسری تراز تجاری آمریکا نیز کاهش یافته است.

اما - درست یا غلط - بازار ارز به عدم موازنه‌های تجاری واکنش نشان می‌دهد. بسیاری از کشورهایی که ارزش واحد پولشان در مقابل دلار افزایش یافته (مانند انگلیس، استرالیا و نیوزلند)،

گسترش اختلافات شیعه و سنی در افغانستان

جنگ زمین و آب

روز به روز بر شدت درگیری‌های قبایل افغان برای کسب زمین و آب افزوده می‌شود.

روستای "شاه نهرو" همانند سایر روستاهای اطراف، در دشتی وسیع میان کوهستانی پوشیده از گل‌های وحشی و پوکه‌های فشنگ کلاشینکف واقع شده است.

گفته می‌شود بیش از ۴ هزار نفر از مسلمانان شیعه "هزاره" منطقه "بهسود" از استان "وارداک" که از مناطق مرکزی و مرتفع افغانستان محسوب می‌شود، طی دو ماه گذشته مجبور به ترک خانه و کاشانه خود شده‌اند. کسانی هم که این وضع را برای مسلمانان این منطقه ایجاد کرده‌اند، قبیله‌های مسلح کوچی (Kuchi) هستند. مجموع کوچی‌ها و خانواده‌هایشان که سنی مذهب و پشتون هستند، کمتر از ۲۰۰ مرد جنگی در اختیار دارند. اما همین تعداد اندک باعث تخلیه ۶۵ روستای شیعه‌نشین و کشته شدن ۱۲ نفر از شیعیان این مناطق شده‌اند. حتی خبرنگارانی که برای تهیه گزارش به این منطقه سفر کرده بودند، با

همگی دارای کسری‌های تجاری و بدهی‌های خارجی بالایی هستند. به عنوان نمونه، کسری تجاری استرالیا نسبت به آمریکا پایدارتر بوده و همین امر، بدهی خارجی این کشور را به ۶۰ درصد تولید (GDP) آن رسانده است، در حالی که این نسبت برای آمریکا تنها ۱۹ درصد است. بدهی خارجی نیوزلند از این هم بیشتر بوده و به ۹۰ درصد GDP آن بالغ می‌شود.

به هر حال، براساس آمار فدرال رزرو آمریکا، ارزش دلار نسبت به سطح اوج آن در سال ۲۰۰۲، حدود ۲۲ درصد کاهش یافته است. در همین مدت، ارزش دلار در برابر پوند و یورو نیز به ترتیب ۲۱ و ۱۵ درصد کاهش پیدا کرده است. ■

طرف هیچ واکنشی نشان نداده است. پلیس افغانستان تنها ۴۰ نیرو در منطقه بهسود دارد که دقیقاً به تعداد نیروهای قبل از حملات کوچی‌ها می‌باشد. ارتش ترکیه هم که بخشی از وظایف بین‌المللی برای بازسازی ارتش افغانستان را بر عهده دارد، اصلاً در این منطقه حضور ندارد.

برخی مسؤولان دولتی و محلی که بارها برای میانجیگری به این منطقه رفته‌اند، به دلیل عدم پذیرش حکمیتشان از سوی دو طرف، با دست خالی بازگشته‌اند. البته چندی پیش، منابع دولتی اعلام کردند قبیله‌های کوچی به دلیل فرارسیدن فصل کوچ سالانه، در حال ترک این منطقه هستند.

به هر حال، امروز خشونت‌ها در منطقه بهسود به دلیل دسترسی بیشتر به منابع طبیعی، حادث از گذشته شده است. البته بروز چنین مسایل و مشکلاتی، تازه نیستند، اما روز به روز بر دامنه آنها در سراسر افغانستان افزوده می‌شود. این در حالی است که انتظار می‌رود با بازگشت میلیون‌ها آواره افغان، این درگیری‌ها گسترده‌تر شوند؛ هر چند قربانی اصلی این خشونت‌ها در درازمدت، خود کوچی‌ها خواهند بود.

رهبان اصلی کوچی‌ها به نام حاجی نعیم کوچی، در کابل گفته است که شیعیان بهسود به تازگی تعداد زیادی بز و گوسفند خریده‌اند. در مقابل، رهبران شیعیان هزاره اظهار می‌دارند، این کوچی‌ها هستند که با چراندن دام‌های خود در دشت‌های منطقه، یونجه و غذای احشام آنها را با کمبود مواجه کرده‌اند. گفتنی است، دولت افغانستان قصد دارد طی ۵ سال آینده ۱۲ شهر برای کوچی‌ها بسازد. اگر این پروژه به درستی اجرا شود، بسیاری از کوچی‌های مهاجر و کوچ‌نشین، استقرار خواهند یافت. چنانچه دولتمردان افغان بتوانند سیستم‌های کشاورزی و به‌ویژه آبیاری را در سراسر افغانستان گسترش دهند، آنگاه می‌توان امیدوار بود تنش‌ها و خشونت‌ها کاهش یابد. گزارش‌های سازمان ملل نشان می‌دهد در صورت اجرای کامل چنین طرح‌هایی، بهره‌وری تولید بر روی زمین‌های کشاورزی افغانستان ۱۰ درصد افزایش یافته و همچنین ۶۲ هزار کیلومتر مربع از مساحت این کشور زیر کشت خواهد رفت.

لازم به ذکر است، هر سال کوهستان‌های افغانستان به اندازه کافی آب باران جذب می‌کنند، اما کشاورزان این کشور تنها از ۱۲ تا ۱۵ درصد آن بهره می‌برند. بقیه این آب‌ها به کشورهای همسایه و مناطق جنوبی افغانستان سرازیر می‌شود. دولت حامد کرزای، هم‌اکنون ۵۲۰ مکان مناسب را برای احداث سد‌های کوچک و بزرگ در نظر گرفته که ساخت آنها می‌تواند باعث افزایش سطح زیرکشت کشاورزی افغانستان شود. در مقابل، احداث این سد‌ها برای کشورهای همسایه افغانستان زنگ خطر تلقی می‌شود، زیرا این کشورها خود با معضل کم‌آبی مواجه هستند. لذا کاهش ورود آب از افغانستان می‌تواند برای آنها و اقتصادشان، بحران‌آفرین باشد. ■

آرپی‌جی‌های مردان مسلح کوچی مورد استقبال قرار گرفته‌اند.

نکته کلیدی و اختلاف‌انگیز این است که هر دو گروه مسلمانان افغانی که فقیر هم هستند، معتقدند این سرزمین به آنها تعلق دارد. شیعیان این منطقه می‌گویند قبایل کوچی با کمک طالبان درصدد ایجاد اغتشاش بین جوامع مختلف افغان هستند. رهبران کوچی نیز ادعا کرده‌اند شیعیان این منطقه قصد دارند با کمک ایران، یک جامعه کوچک شیعی ایجاد کرده و سنی‌های کوچی را از زمین‌هایی که صدها سال در آن زندگی کرده‌اند، بیرون برانند.

در این میان، مشاهدات خبرنگاران نشان می‌دهد که شیعیان این منطقه از تعامل و اتحاد قوی تری در بین خود برخوردارند.

اما تاکنون دولت مرکزی افغانستان به درگیری‌های این منطقه و حملات مردان مسلح دو